

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Rusi in Poljaki.

Kraszewskega slavnost je po vseh znamenjih, ki se zdaj kaže, otajala led, ki je obdajal rusko in poljsko srce in je sovražno ločil. Majka Slava je plakala videča, ka se dva njeini sinov dan na dan bolj odtujeta, dan na dan bolj pogrezata v nasprotnem sovraštvu. Majka Slava je molila in prosila slovansko slogo, naj ona užge zopet v srcih najvrlejših sinov svojih iskro spravedljivosti, da bodo mogli z združenimi močmi bojevati zoper germansko nasilstvo, da bodo z združenimi močmi in slozni mej soboj dosegali óno bodočnost, katero je ljubeča mati odločila svojim sinovom Slovanom.

Da se je óni led okolo src dveh slovanskih bratov otajal, to zahtevalo je vse pristranske pomisleke odstranjujočega uzroka. Taka uzroka sta se podajala prvič v velikanu Kraszewskem, in drugič v nevarnem odnošaji, ki preti od grmanstva vsemu Slovanstvu, ki pa posebno nevarno stran kaže na ónih krajih, kjer je Slovanstvo združeno čiselno in duševno v kompaktnej množini.

Velikemu človeškemu duhu in umu klanjajo se narodje, takemu klanja se še bolj njemu sorodna kri. Ko je slavil Poljak Josip Ignacij Kraszewski dne 3. oktobra meseca petdesetletnico svojega pisateljskega delovanja, poprijeli so se vsi slovanski narodje te prilike, da so izrazili svoje globoko spoštovanje pred njegovim veleumom, poprijeli so se te prilike, da se izrazi zopet jedenkrat tolikokrat zasmehovana slovanska solidarnost in da se naredi pot občnemu slovanskemu zblizenju. Velike stvari zahtevajo silnih in velikih proizročiteljev in ne majhena stvar je zblizenje mej Rusi in Poljaki! Ali ob priliki Kraszew-

skega slavnosti je bila molitev majke Slave vsaj deloma uslišana: Od Triglava do Balkana, do Urala in Severnega morja čul se je jeden glas: slovanska solidarnost, slovansko zblizenje naj postane resnica! Ta glas doslé še nij potihnil, postaje silnej in krepko odmeva po vseh slovanskih novinah. Slovanom zmirom skrajno sovražno germanstvo je ob slavnosti Kraszewskega sumičilo rusko vlado, ka je vsem ruskim novinam prepovedala poročati o tem slovanskem prazniku. Na prvi mah se je pokazala iz tacega pisarjenja konjska noga: óni nemški časopisi so hoteli, da bi v resnici ruska vlada s tako naredbo udušila celo važnost Kraszewskega slavnosti, katera bode imela za vse Slovanstvo najboljše posledice. Tega so se bali evropski časopisi „židovske zveze“, za to so namignili ruskej vladi, kaj naj stori. Ali ruska vlada si je svesta svojega pozvanja kot slovanska vlada, in utrjenje ruskega gospodarstva pravo vidi v okrepljenji Slovanstva, v obstinjenji občeslovanske solidarnosti. Tedaj pa ruski listi nijso samo pisali o slavnosti, ki se je vršila v Krakovem, nego pisali so o njej navdušeno in se stališča bratske vzajemnosti in sprave mej Rusi in Poljaki.

„Kraszewskega slavnost moramo si mi in Poljaki ukoristiti“, piše velik rusk list, „slavnost v Krakovem je postal zgodovinsk čin, resnejši, nego morebiti Poljaki sodijo. Posebno poudarjati je fakt, da iz nobednega slavnostnega govora se nij čulo politiško sovraštvó. V svojem govoru je slikal Kraszewski razpad poljske države in polagano prerojenje poljskega naroda. On je opominjal Poljake, naj ostanejo zvesti svojim narodnim idealom in iščejo svojo blagost in bodočnost v mirnem

razvijanju naroda. Najvažnejši izid slavnosti v Krakovem je preverjenje Poljakov, da jim kaže jedina pot do boljše bodočnosti v vsestranskem duševnem razvoji, katerega se pa morajo izključiti vse politiške fantazije. Vsi govori Krakovske slavnosti so navdihnjeni z izpoznanjem, da si je narod poljski, razdeljen in ločen, po izgubi svojih pravov in po hudem trpljenji, vsekako ohranil čutje jedinstvi in solidarnosti vseh svojih delov; da óni ter isti narod je nehal po britkih izskustvih blagost svojo iskati v revolucionarnih poskusih, in da si je narod zapisal na svoj prapor „družbinsko in duševno razvijanje naroda“. Na tem stališči moremo in moramo Poljakom podati prijateljski roko. Stoletja dolgo bili smo si sovražni, bojevali smo se s Poljaki, v minolih desetletjih smo živeli brez njih. Zdaj je došel čas, ko moramo z njimi hoditi, tega ne zahteva samo naše lastno notranje razvijanje, nego tudi naše vnanje položenje. Iskrena sprava s Poljaki v Rusiji, sprava ne samo z besedami nego tudi z dejanji, taka sprava nam bode dala takih zaveznikov v Nemčiji in Avstriji, da nam ne bode nevarna nopedna nemško-avstrijska zveza“.

Tako piše o pomirjenji mej Rusi in Poljaki ruski list „Golos“, o katerem se je lahko često trdilo, da pospešuje vse drugo nego slovanske interese.

Ta iskrena beseda odličnega ruskega časopisa nam dá dobro, in preverjeni smo, da bode tudi na óne, na katere so naslovljene, najugodniše uplivala. Poljski narod se mora uživeti v misli na Slovanstvo, ker samo v tem kaže posamnim njegovim delom spasenje. Baš zdaj je pruska vlada mahnila zopet po Poljaki na Poznanskem; tukaj živi poleg 80 odstotkov Slovanov-Poljakov samo

Lutek.

Birokrat.

(Obraz.)

Naš ali pa bolje rečeno ljubljanski ali sploh kranjski birokrat z veliko plešo na glavi, z nataknenimi očali vrh tobačnega nosu, upognenega hrbtišča, zamazane črne suknje z gosjim peresom obligatno za ušesom in s tobačnico mej prsti, rodi se navadno cesarskemu uradniku z majheno plačo, pa posebnim blago slovom božjim, namreč kar se tiče bodočih davkosnedežev — birokratčkov.

Doma, žalostna mu majka, uživa mnogo naukov, mnogo pripovedovanj, da je on več, kot druge brezumne kmetske butice, s katerimi naj se ne peča. — a malo kruha, sila malo. Zaradi tega je on šibke rasti, da bi ga lahko tako rekoč na kolenu prelomil in obraza tako zvane blede-nobel-lačne barve.

Poleg vseh teh nobel lastnosti je naš birokratček malo špirituozen v možjanih ali kakor študentje pravijo, suh, popolnem duševno suh. Baš zaradi take slabe vesti ima on v mladosti celo nekaj kolegijalno-opozicijskega duha, da ne verjame vse svojeji manà ter prav rad „fehla“ črni kruh svojih butastih kmetskih sošolcev, si z njimi tudi po bratovski v lase poseže in po demokratovski srajco iz-za hlač puli. Posebno pa on komunizem spoštuje in v šolskih in domačih nalogah kmetske stavke in misli za hrbtom krade in tako navadno svojo gospodsko glavo „cvajerja“ reši.

Pozneje v višem gimnaziji, posebno okolo njemu grozovite mature, se spozabi tako daleč, da s sošolci po „zvezdi“ špancira, celo v čitalnični restavraciji z vrčki trka in navdušeno živio kriči. In dobro umeje, zakaj to dela. Strah, matura je blizu, lepo počesana glava pak prazna.

To je tudi zadnja kolegijalnost našega

junaka. Uže po šolskem valetu, kjer nemške profesorje na ramah nosi in jim „hoch“ kriči, svoje sošolce mrzlo ali nič več ne pozdravlja s prejšnjim „servus“, kajti on zdaj cilinder nosi in glaci-rokavice, v žepu pa število berških priporočilnih listov na različne „biróšefe“ v Beču. Ondu se mu uže smeje nasproti lepa hofmajstrovska služba, vožaja v prater, obiskovanje gledišč, mej tem, ko kmetske glave stare pentametre pri branjevcih na puf kupujejo, s tobačnim dimom sobe kurijo, domoljubno navdušeneje pa pri vrči vode srkajo.

Daljne birokratčkovke študije némajo posebne zanimivosti. Le to je pomenljivo, da on v počitnicah v ljubljansko kazino mej „ferfassungsfraindlarje“ zahaja, kjer ga njegov oče-birokrat svojim višjim smebljaje predstavlja in rad o talentiranih mladih juristih govori.

In stari birokrat ima zdaj mučne ure. Po izgledu don Kihota svojemu mlademu Pansi

20 odstotkov Nemcev, a prvi némajo svojih šol, poljski jezik je zatiran in po najnovem ukazu pruske vlade morajo biti napisi cest celo tam nemški, kjer govori prebivalstvo izključivo poljski, — poljska imena so celo pod nemškimi prepovedana. Poljaki so veliko prestali, veliko se borili z Rusi, — zdaj morajo videti, da bodočnost njihova kot naroda je odvisna od pomirjenja z ruskim narodom. Poljskemu narodu preti na Poznanškem največja opasnost, se sporazumljenjem mej poljskim in ruskim narodom, z „dejansko spravo“ odvrne se velikim delom ta nevarnost, kajti rusko Poljsko meji na zdaj — prusko Poznanijo!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. novembra.

Zbornica poslancev je izvolila včeraj, kakor je bilo uže preje nedvomljivo, definitivnim predsednikom zdanje sesije državnega zbora Coronija, podpredsednikom pa Smolko in štajerskega slovenskega poslanca G dla. Centralisti so pri volitvi zopet pokazali svojo zagrizenost, ker so kljub temu, da je avtonomistiška stranka volila ustavoverca Coronija predsednikom, postavila tudi za podpredsednika Kliera za kandidata; se ve, da so zopet z njim propali.

Denes, v sredo, ima odsek za brambeni zakon zopet sejo; ker se glasi, da hoče Taaff dve tretjini vseh glasov za sprejem tega zakona, je tedaj jako dvomljivo, da li bode vladna predloga sprejeta, ker od ustavovercev se še nič ne čuje, da bi jih bila volja za podaljšanje brambenega zakona glasovati. Za to jim zopet stara „Presse“ od vtorka razlaga, da če ne glasujejo za brambeni zakon, s tem ustavoverneji stranki nij nič pomagano, ker nikakor tudi potem centralisti ne pridejo na vlado, če prav zdanje ministerstvo odstopi, ker centralistiška stranka nij zmožna za vladanje.

V državnem zboru se je osnovala **agrariška družba**, koje udje so državnozborni poslanci in bodo vse gospodarstvene in obrtske predloge državnega zbora v posebnih shodih posvetovali. Ud te družbe je lahko vsak državnozborni poslanec naj pripada katerej stranki koli. Jutri ima ta družba svoje osnovno zborovanje. Češki klub in pravna stranka državnega zbora sta dovolila pristop k tej družbi s tem pogojem, da se v tej družbi ne bode nič sklepalo, kar bi vezalo ude teh dveh klubov.

Tuji, posebno angleški časopisi so se zdaj njeja časa posebno brgali za nekatere **protestante** na Češkem ter jih pomilovali, ker jih avstrijska vlada „tako hudo“ zatira in jim ne

pripušča svobodnega izvrševanja svoje vere. Celo tako daleč so se izpozabili nekateri angleški fanatiki, da so prišli našega cesarja prositi, da se on usmili  nih zatirancev. To se je pa vendar preveč zdelo češkim protestantom in zadnje nedeljo so v presbiterijski seji nemško-evangeliske občine v Pragi podpisali protest zoper tuje agitiranje zoper avstrijske verske naredbe.

Vnanje države.

Ruski carjevič naslednik, ki je zdaj bil se svojo visoko soprogo v Gmundenu, je prišel baje 10. t. m. v Berlin na pohod k nemškemu cesarju. S prva se je poročalo, da bode šel iz Gmundena najprej na Dunaj in potem še le v Berlin, zdaj pak se poroča, da bode iz Berlina na potu obiskal še le dunajski dvor. Pohod ruskega carjeviča naslednika Aleksandra Aleksandroviča v Berlin mora imeti važen povod, in če obišče tudi našega cesarja, potem se bodo z gotovostjo moglo trditi, da zveza treh cesarjev nij še zamrla.

Iz **Cetinja** se poroča 10. t. m., da je prišel tja adjutant bolgarskega kneza in prinesel lastnoročno pismo kneza Aleksandra do črnogorskega kneza. Kakor se čuje, bode bolgarski knez spomladi pohodil črnogorskega kneza. Vsekako so ti pohodi balkanskih knezov dobro znamenje za osnovanje zveze balkanskih držav.

Zadnje nedeljo je sprejel **turški** sultan kneza Lobanova v avdijenciji, preje pa se je ruski poslanik posvetoval s  Saidom in Mahmudom.

Turško prebivalstvo z vlado na čelu je prišlo vendar enkrat do spoznanja, da angleško prijateljstvo do Turčije pomenja tej pogin. Turški dvorni časopis „Termijan“ potrjuje: Prijateljstvo angleško je opasnejše nam nego rusko sovrašтво, in Turčiji so se oči odprle. Anglija pravi Turčiji: „Daj mi z lepa svoje ozemlje“.

Včeraj je dal lordmajor v **Londonu** banket, pri katerem je nemški poslanik Münster dejal, da nemški cesar želi uživati d bo miru. Beaconsfield je poudarjal, da se je trgovina oživila, on ne ume, kako da morejo Irce upati, da bodo s  socijalno zmešnjavo odpravili gospodarstveno b do. Na dalje je dejal, da bodo vojne operacije angleške v Srednji Aziji oživele zopet angleški upliv; on upa, da se bode mir v Evropi ohranil, ker ga potrebuje vse velevlasti ne samo da varujejo vir, od koder dobivajo svojo pomoč, nego tudi od uzvišenejših ozirov; Angleška da ne sme prezirati usode ostale Evrope. Beaconsfield je preverjen od dolgem in trajnem miru, ako se bodo angleški sv tvi v Evropi poslušali. Ako pa Angleška popusti svoje naravno stališče v evropskem svetovalstvu, potem je vojna jakogotva. Program angleške vlade da obsezati besedi: „Imperium et libertas“.

Nemškega zveznega svetovalstva odseki za ustavo in računarstvo so sprejeli so-

glasno prodlogo, da se vsakih dveh let sestavi državni proračun. Vsled tega sklepa tudi nemški reihstag ne bode vsako leto sklican, ter se bode dotičen paragraf ustave spremenil, ki je dosle to določeval. Ta sklep odsekov nemškega zveznega sv ta bode se nedvomno sprejel tudi v polnem zboru tega svetovalstva.

Dopisi.

Iz Ptuta 8. novembra [Izv. dop.] Po naključji mi je došla v roke v slovenskem Celji izhajajoča „Cllier Zeitung“ rekte, celjskega butlia (št. 48 od 19. p. t.). Gledam in iščem kaj bi v tem lističi zanimivega našel in glej! na drugej strani stoji „pedagogično“ zapisano „die Pettauer Tschitalniza“!! (Pri prvih črkah „tsch“ sem 27 krat za poredoma kih-nol. Stavec.) Oho, si mislim, pa ne, ko bi naša čitalnica „mit sack und pack“ stala pred celjsko okrožno sodnijo zaradi hudodeljstva „v očibodenja“ našim nemško — „pedagogično“ — mislečim kukavicam. Prečitam duhoviti „pedagogični“ spis in o joj, si mislim, ta nepopoljšljiva ptujka čitalnica ali bolje njen odbor dela preglavico nekim „gospodom“, zakaj se vendar odbor ne poda „in corpore“ pred naše kričače pa jih skesano prosi odpuščenja „nostra“ culpa, „nostra“ maxima culpa? Potem sem prepričan, da nas tudi naši nemčurji pu-ste slovenski — misliti.

Ko bi bil „pedagogični“ mož kaj istine v svojem spisu povedal, no, še odgovarjali ne bi na to neslano zmes. Prvič naj nam pov  dopisnik, kedaj in pri katerej priložnosti je čitalnica kacemu društvu nasprotovala. Od kod pa ste naenkrat „Hanzel-“nov „fortsritsverein“ prinesli? Zelo „pedagogično“ je tudi, da „neutrlni“ dopisnik čitalnico dolži, ka je  na kriva nekih dopisov v „Slov. Nar.“ Mar misli „neutrlni“ pedagog, da ima čitalnica svoje dopisnike?

Vsak pameten človek bode razvidel, da ima tista stranka, koja stanovanje plačuje, pravico pri svojem oknu zapisano imeti svoje ime ali če hočete reči firmo. Pa uže vem, ka ta moja trditev nij „pedagogična“ in tist, mlad  bode toliko časa hišnega gospodarja priduseval, da se mu volja izpolni: „und dein wille geschehe!“ Popolnem izmišljena je trditev dopisnikova glede pritožeb več članov nekih društev zaradi mrtvih devet črk. O tem je dopisnik v svojej „pedagogičnej“ fantaziji le sanjari. Črna laž pa je trditev glede posredovanja nekih društev po svojih predsednikih. Pogajali se ovi gospodje nijso nič, temveč

imenitne birokratske lekcije daje, ter mu bodočnost se zlatom in „ordni“ slika. Tudi mam  ima v tem podučevanju imenitno ulogo. Ona v , kako je vsaka stvar, in je vajena poklonom podložnih svojega moža in umeje, koliko to v pravem času upliva. S pravo žensko zgovornostjo obdeluje torej svojega jurista ter mu zabičuje, da k lepej karijeri mnogo pomore ženska. Te naj torej spoštuje; se ve da, če so imenitne, ter ljubijo hišne prijatelje, pa imajo sitne, stare, nadušljive šef-birokrate v zakonskem jarmu.

Tako izvrstno podkovan prične birokrateček cesarsko službo mej prašnimi akti v kotu dolgočasne kancelije. To je zanj s početka prava Sibirija. Od dolzega časa ondu pri imenitnem mundiranji ali protokoliranji peresa špici, svojo mlado brado umetno glešta in zaljubljene pisma piše, ter po svobodi izdihuje. Verjemite mi, svojemu „i-tipflerskemu“ šef-birokratu osle kaže, umeje se, za hrbtom,

srdito zabavlja, ter jeze peresa zveči. Noveč pa za oškodovanje po mestnih promenadah napotje dela, to je, s cvikarjem oboroženimi oči ženstvo meri in presoja, ali pa kakemu zaljubljenemu tovarišu za „slona“ služi. Sem ter tja in to zadnjič v življenji se mu izbud  tudi še nekake zlate mladostnesanje o svobodi. To bi bil čas, v katerem bi se še lahko rešil poznejšega duhomornega birokratizma. Kadar vidi tropo „maziljencev“ kakor vibro divjati po drevoredu, da se otroci plaše, spominja se celo kacega sošolca v lemnatarskej Sibiriji in zavida ga. Oadu se uživa dobra menaža z vinom in kadar pred prazniki ali nedeljami cerkovnik véliki zvon goni, je celo starodavni, obligatni dupleks. Oa pa, o mizerere, jurist za trideset dnij in toliko nočij v meseci uradni prah požira in šefov čmerikav obraz gleda.

Ali vse mine na svetu tudi praktikantova mizerija. Nebo polno čestnih zvezd se jame

jasniti. Nenadoma neko jutro avanzira naš znanec od omizja, ob katerem se pehajo biriči in kamor kmetje navadno svoje kratke pipice pokladajo, kadar imajo pri šefu opravke, za eno sobo dalje pred obličje samega su-šefa. In to je mnogo, sila mnogo. Zdaj je gospod, zdaj ima moč in lep dekret, ter dokaj stotakov plače! —

In ubogi pisarji od prejšnjega omizja, katerim je nekđaj svojo tugo razlival in njih tolažbe poslušal, kako jih pesti zdaj in prezira, kako meri na cvikar in dela izpuščene pike na „i“. Se transit amicitia — birokrata! Najbolj pa poskuša svojo moč nad ubozimi kmeti. Potem se ravna tudi njegova cenzura sposobnosti za pravi birokratizem. V tem času jame pozabljati tudi njemu takozvano kranjsko „špraho“ in govori v uradu v „amts-stolu“. Ne samo možjani in misli se mu mene zdaj, temuč celo kodrasti dolgi svobodni lasje in kozlova „šnajt“-brada; mehak klobuček za

zahtevali so odločno, ka se ima čitalnica milosti in nemilosti nemčurjev „nollens vollens“ udati. Da je to istina, dokazali smo uže, pa še lahko dokažemo. Kaj se boste repenčili, recite rajši naravnost, da ste se pred svetom strašansko blamirali; če pa tega uže ne boste spoznati, pa rajši molčite, ker bi utegnilo drugače še kaka „prikazen za kul sami“ zagledati beli dan. Pové nam končno od „pedagogike“ navdihneni dopisnik, ka je zavoljo zavratnega izbrisanja devetih črk ves nemčurski Izrael kričal „halo“! I nu, mi vam voščimo dober tek!

Iz sevniškega okraja 10. nov. [Izv. dop.] Dne 6. novembra imeli so učitelji breškega in sevniškega okraja prvo sejo sedmega društvenega leta na Vidmu, katere se je udeležilo 15 udov. Zapisnik zadnje seje preteklega društvenega leta se prečita in odobri. Društveni odbor potem o delovanju preteklega leta na kratko poroča. Potem se je vršila volitev novega odbora za društveno leto 1879/80. Izid volitve je sledeč: g. Ivan Kunstič, učitelj v Sevnici, načelnik; g. Josip Poljanec, učitelj v Brežicah, podpredsednik; g. Josip Mešiček iz Pišec in g. Franjo Slemenščak iz Zdol, zapisnikarja; g. Anton Kokot, nadučitelj iz Pišec, denarničar; g. Blaž Tramsčak, nadučitelj na Vidmu, pevovodja; gg. Ivan Volavščak, učitelj iz Brežic, Josip Klinec, nadučitelj iz Artič in g. Matko, učitelj v Rajhenburgu odborniki.

Novi načelnik društva pozdravi navzočne svoje tovariše s prošnjo za marljivo udeleženje učiteljskih skupšin in za živahno sodelovanje pri vprašanih zadevajočih šole. Potem poudarja, da bode društvo gotovo na trdnih nogah, ako vsak društvenik na leto vsaj jedno predavanje bodi si znanstvenega, bodi si pedagoško didaktičnega zadržaja prevzame. Potem priporoča težko pričakovane nove slovenske šolske pesni pod imenom „Slavček“ od Nedvčla v treh zvezkih, in risarske predloge od Echljerja, učitelja vadnice na dunajskem pedagogiji; v teh predlogih se nahajajo raznovrstne podobe, ki segajo v praktično življenje. Obé delci sta od naučnega ministerstva za upeljavo v lulske šole dovoljene. — G. Ornik, nadučitelj iz Brežic obžaluje, da se v Gradci dobivajo šolski zapisniki in tednice, katere némajo posebnih rubrik za nemško čitanje, nemško slovnico, nemški pravopis in nemško spisje. Želeti je, da se tej pomanjkljivosti v okom pride.

K društvu so kot udje na novo pristopili; gospodičina Ivana Lastnik iz Artič. g.

Josip Dernjač iz Bizeljskega, g. Josip Mešiček iz Pišec in Franjo Slemenščak iz Zdol. — Kot podporni ud je društvu pristopil g. Ivan Lapajne, vodja meščanske šole v Krškem.

Iz Št. Petra na Notraniskem 9. nov. [Izv. dop.] Marsikateri Abendrothovih voznikov se je veliko trudil, da bi prišel do krvavo zasluženega plačila. Tudi gospod c. kr. okrajni glavar se je mnogo prizadeval, da bi svojim polložnim pomogel do zasluženih novcev, pa kakor mi je iz zanesljivega vira znano, je prav malo ali čisto nič upanja, da bi kedaj Abendrothovi upniki dobili svoj denar. Abendroth se je menda izrazil, da ima samo še 10 602 gl. vsem voznikom vkupaj izplačati. Kakor so pa vozniki postojniškega okraja v svojem času poročali, je Abendroth samo voznikom postojniškega okraja še 159 840 gl. zaslužka dolžan. Iz tega je lahko posneti, da je za tukajšnje uže od mnogih drugih nadlog tlačeno ljudstvo to velik udarec, ki bo marsikaterega gospodarja na beraško palico spravil. Nekateri kmet je kravo prodal, da je kónj za Abendrothovo vožnjo kupil misleč, da si bo s tem svoje stanje zboljšal, pa namesto, da je zaslužen denar za vožnjo prejel, je moral še denar hlapcem v Bosno pošiljati, ako je hotel konje in hlapca domov dobiti.

Marsikateri gospodar pa še kónj nazaj dobil nij, ker so zavolj pre slabega preskrbovanja poginili ali pa zavoljo nalezljive bolezni bili pobiti. In tako je siromak zdaj v velike revščini brez denarja, brez kónj in brez krav. Opozorujem pa tudi ljudstvo, da je, kakor vem iz gotovega vira, z ozirom na Abendrothove denarne okoliščine tudi prav malo ali prav za prav čisto nič upanja, da bi se na pravnem potu pri sodnji kaj doseglo.

Domače stvari.

— (Porotni sod) je v ponedeljek žrebljarja Vadelja iz Kamnegorice jednoglasno krivega spoznal hudodelstev uboja in težkega telesnega poškodovanja. Vadelj, ki nij tajil, je meseca avgusta brez vsacega uzroka kar na lepem z nožem napádel dva fanta, ki sta ga srečala, in ja tako hudo ranil, da je jeden umrl, drugi pa več tednov bolan bil.

— (Čujte!) Graški list „Der Landbote“, namenjen prostemu kmetškemu ljudstvu, je objavil na nemško preveden dr. J. Bleiweisov poučni članek o govejej kugi, ki je priobčen v „Novicah“. Ker se le še pregosto sliši, kako so ljudje na kmetih lehkomišelní in svojeglavni, je vsacemu rodoljuba priporočati, ka ves svoj

upliv obrača na to, da ljudstvo spozna nevarnost, ki mu preti, in zvé, kako se je more varovati. V to svrhu je g. dr. Bleiweisov spis najbolj pripraven.

— (Minister za poljedelstvo) grof Falkenhayn se je te dni preko Trsta podal v Istro in namerja nekaj dnij potovati po deželi, da se sam preveri o uboštvu, ki je trpi prebivalstvo vsled raznih uim, katere so pokončale letošnjo letino.

— (Fml. Fran vitez Littrow,) bivši divizionér v Ljubljani je šel v pokoj in o tej priliki počeščen bil s priznanjem cesarjeve zadovoljnosti o mnogoletnem svojem službovanju.

— (Goveja kuga) se je prikazala tudi v Javorji, občina Dobrunje blizu Ljubljane. Vas je vsled tega zaprta.

— (Iz Kranja) se nam poroča, da sta dne 8. t. m. popolne pogoreli dve bajti v Stražišči pri Šmartnem. Poslopji sta bili zavarovani, pa pokončano je tudi skoro vse pohištvo treh sitarjev, ki so gostovali v njih.

— (Pri okrajnem sodišči Kranjskem) so uječe te dni popolnem prazne. Vsled tega je razobešen bel prapor.

— (Trsna uš) ali Phylloxera vastatrix, ki je s prva zatročena bila iz Amerike samo na Francosko, se vzlic prizadevanja vlad, vinorejskih društev in razumnih vinogradnikov sploh vedno bolj širi, ker si nevedni in neverni ljudje naročajo ušive trse. Iz Laškega je poslednji čas priromala na Tirolsko, zato je izvažanje tamošnjih trsov prepovedano. Škoda, ki jo trpé druge dežele, naj bi bila svarilo našim vinorejcem, da se varujejo kupovati trsov iz tujih krajev.

— (Izložbo pariških fotografij na steklu) na mestnem trgu št. 2 v Galetovej hiši vsem priporočujemo, kdor si hoče krasnih slik ogledati. Od denes do sobote se bodo kazale slike Španskih in Portugalskih krajev.

Razne vesti.

* (Uporni dijaki.) Dr. Pierre, profesor fizike na dunajskem politehniku, je pri poslušateljih tega učilišča zelo neprijubljen, ker je prejako strog pri izpiti. Minoli teden je pričel svoje predavanje, a dijaki so ga sprejeli glasno godrnjaje uže ko je stopil v dvorano; ko se mu je pa neko matematično izvajanje baje nekaj zmetlo, da nij mogel brž naprej, jelo je vse poslušalstvo smijati se, kričati in žvižgati. Profesorja je to se vé da tudi grizlo in dejal je neki, ka je mislil dozdaj, da ima visokošolce pred sabo, da pa vidi, ka so to le — rokodelski učenci. Štu-

vslej prepusti čast cilindru in čujte, celo zelodec, ta svobodni republikan, mora kuhati zdaj po suhih paragrafih.

Takovi gospodje, mi je pravil poštea „oberkelnar“ ljubljanske kazine, imajo posebno poželenje mesa, a ne, Bog jim grehe odpusti, pregrešnega mesa, temuč ónega, ki se zove: „kajserflajš, grosse portion kajserflajš“; in to iz samega patrijotizma!

Tako dozori navadno naš birokrat in v tem času se najde tudi boljša službica, to je, s pristavkom v dekretu, zaradi posebnih zaslug. Sem ter tje ga pošljejo celo nekaj časa tudi na kmete ovčice past — ne, kmetške davkoplačevalce mučit! Obdan tu z biriči in žandarji, s svobodnimi šolniki in purgelmajstri, je vsemogočen paša. Tu po trudapolnem delu dolzega dne na večer prvo krčmo obiskuje in mej gardo prepokraha ta malih doftarjev ali pisarjev, se ve, da njim v čudo, visoko poli-

tiko „rengira“. Sem ter tje celo rad vitko krčmarjevo hčer v rdeče lice ušcipne in jej objemaje jo okolo pasu, nekaj na uho zašepče, da Micka zarudi in cesarskega neslaneža prav po birokratski odrine. V te večeræ družbe tudi rad časopise nosi, namreč liste brez kolka in pa staro ali novo dunajsko Prešo, in ljubljanski Tagblatt, to se umeje! Iz poslednjih odslé vso svojo učenost zajema in je polnih ust ferasenge. Slovenske liste, posebno pa „Narod“ neizmerno sovraži, bolj kot naglavai greh. Ne samo list, temuč vse njegove bralce bi konfisciral rad, ko bi se dalo, in da bi za to najslavnejše delo kakov orden dobil.

Vendar naš birokrat se sem ter tje tudi spreminja kakor luna na nebu, to je, v času volitev. Tedaj je prava ovca poiznosti. Pod kmetške strehe zahaja, s trdimi kmeti v krčmi na zdravje pije, krajski govori in usta ima medena.

Kmalu potem se mu jame rediti trebušček in množiti uže lastni mu birokratski doma. To pa je žalosten čas. Tudi glava se jame biliti in zvezd, domišljenih zvezd na ovratnik nij, pa le nij. O karijera, karijera, ti si končana, le nesrečni kruhobirokratizem ostaje. A up, veseli up birokrata ne zgine rad. Še enkrat napne zadnjič vse žile. Ob novem letu in ob godovih svojih šefev se vije kar v dve gubi in frak mu samih poklonov pahlja kakor pahljač zadnjo stran. Tudi to je pretuhtano.

Karijera je sicer proč, a še nekaj se mu spodobi v življenju na — prsi polne zaslug, na frak v oči tolike lojalnosti. Čestokrat se posreči tudi to birokratu in to je zadnje njegovo solnce; čestokrat pa pade svetovna nebhvaležnost, — višnjeva pola, kakor strela iz jasnega neba; to je zadaja plača in smrt nesrečnega, onemoglega birokrata.

dentje so to zvedeli in drugi dan je bil še večji šum, tako da se je profesor Pierre moral umakniti. Tretji dan so ga spet čakali, pa ga nij bilo, ampak oznanil je rektor učilišča, da je dvorana, kjer se predava fizika zaklenjena „bis auf weiteres“. Ob jednem je rektor pozival dijake, naj mirujejo, da ne oskrunijo dobrega imena učilišča. Nekateri zagovarjajo profesorja in trdijo, da nij reska pri izkušnjah postopa izredno strogo ali krivično, pa da ne demonstrira tehnično dijaštvo v obče, nego samo posamezni, ki so profesorju žugali sè škandalom uže v anonimnih pismih. Vsakako jih mora precej biti teh „posameznikov“, sicer bi ne bila taka reč.

* (Deželna razstava.) Za prihodnje leto pripravljajo v Gradcu deželno razstavo, kakor je bila 1870. leta; obsegala bode polje deljstvo, rudništvo, obrtništvo, umetelnosti, znanstvo in učila. V osnovnem odboru so najuplivišji možje: načelnik je baron Washington, prvosednik kmetijske družbi, njegova namestnika graški župan dr. Kienzl in Julij Krepež, prvosednik graške trgovinske komore.

* (Kaznovano zaupanje.) „Slovenski Gospodar“ piše: Zvita baba ogoljufala je nekoga moža za celo kobačo (kurcik) kokošij. Pri slovenske cerkvi v Mariboru ga je čakala, kupila par piščet, potem mu odvzela celo kobačo, rekoč, da hoče vse kupiti, vendar prej mora še iti k svojemu bratu, ki je pri frančiškanih v samostanu on pa naj gre in si na njen račun vzame „frakelj šnopsa“. Mož jej veruje, gre „šnopsa“ pit in čaka več ur na babo zastonj, — ker je s kobačo v samostan zginila, a potem skoz cerkev pri drugih vratih preminula!

* (Gledališče za provajanje Kristovega trpljenja.) Gotovo redka prikazen, ki jej menda celó nij para, je vas, ki se združuje vsa, da napravi redne gledališke igrakaze. Ta vas je Gorenji Ammergau na Bavarskem. Se vé da so le-ti izgrokazi pač nekaj posebnega, in ne vrsté se dan za dne om leto dni, ampak vsacih deset let pridejo enkrat na oder, dvanajst poletenskih nedelj zaporedoma. In igrokaz je zmirom jeden in tist, ki provaja trpljenje Kristusovo. Te predstave so tam v navadi uže od 1634. leta, ko je bila kuga; vaščanje so storili tako oblubo, če jih Bog reši nadloge. V novejšem času so te „duhovne igre“, kakor so se nekaj imenovale, zaslovene po širnem svetu in dandenes jih hodijo ljudje gledat od vseh krajev kakor kako svetovno izložbo. Angleži, Francozi, celo Amerikanci romajo tačas sicer v tiho vas, ki šteje kacic 1200 duš in z ostalo Amersko dolino vred večidel le izdelujejo rezljane reči iz slonove kosti, lesa in stekla, ki se pošiljajo po vsem svetu. Vsacih deset let pa se spremeni cela vas v jedno gledališko družino, ker imajo malo da ne vsi vaščanje posla s pasijonskimi predstavami. Pr. hodnje leto so te-te spet na vrsti in občina je zgradila zanje novo gledališče, v katerem je prostora za kacic 6000 ljudij. Po večem nij pokrito, le odlični sedeži so pod streho. Sedeži so razdeljeni v sto vrst, jedna vrsta višja za drugo, in v vsakej je prostora za 60 oseb. Orkester je tako postavljen, da ga nij nič videti. Zgradba velja dozdej 40.000 mark (blizu 24.000 gld.), pa bode stroškov za druge naprave še 25.000 mark. Temu se nij čuditi, ker so tudi dohodki velikanski. Vstopnina znaša po 1—8 mark (60 kr. do 4 gld. 80 kr. našega denarja na primer.) To je pobožnost, ki kaj nese.

Narodno-gospodarska stvar. Trgovinsko poročilo.

Naše trgovišče je še vedno prav živo; kupuje se vsak dan mnogo zbog spekulacije, ter se vsled tega vrlo zanima za blago skoro vseh vrst; posebno veliko se je prekupilo prošle tedne kave, sladkorja in žita.

Kava. — Cene tega blaga so od najinega zadnjega poročila sem skoro za 10% poskočile in so tudi denes trdne, ker se dovaževalci vzlic tako zdatno zvišanim cenam vendar jako skopo držé. Uzrok teh tako visocih cen so mnogi nakupi v pridelovalnih krajih za severno Ameriko in pa pičli letošnji pridelek; torej je opravičeno splošno mnenje, ka se bodo cene še povišale.

	100 Klg.		100 Klg.
Kava Rio navadna	po gl. 62.— do gl. 68.—		
„ „ srednja	70.— „ „ 74.—		
„ „ srednjefina	75.— „ „ 78.—		
„ „ fina	79.— „ „ 86.—		
„ „ najfineja	88.— „ „ 98.—		
„ Bahia	67.— „ „ 79.—		
„ Santos	86.— „ „ 104.—		
„ St. Domingo	87.— „ „ 93.—		
„ Java	100.— „ „ 112.—		
„ Malabar nat. fina in najfinejša	94.— „ „ 104.—		
„ Malabar plant.	— „ „ —		
„ Ceylon nat.	92.— „ „ 100.—		
„ Ceylon plant. srednjefina	110.— „ „ 120.—		
„ Ceylon plant. fina in najfinejša	126.— „ „ 144.—		
„ Ceylon biser	142.— „ „ 152.—		
„ Moka	124.— „ „ 128.—		
„ Portorico	114.— „ „ 125.—		
„ Costarica	10.— „ „ 113.—		
„ Manilla	93.— „ „ 110.—		
„ Guatemala	68.— „ „ 70.—		

Olje. — Kakor sva zadnjič prav opomnila, porastle so cene olju resnično, posebno pa óne finih namiznih vrst, ki se denes za celih gold. 6.— dražje plačujejo, ko pred mesecem dnij. — Cene jedilnemu, kakor tudi namiznemu olju so jako trdne in rastoče, torej se denašnji položaj vedno še z dobičkom porabiti dá.

	100 Klg.		100 Klg.
Olje oljkino delano čisto uležano	po gl. 47.— do gl. 49.—		
„ oljkino Lecco jedilno pol fino	45.— „ „ 46.—		
„ oljkino Lecco jedilno fino in najfin.	48.— „ „ 51.—		
„ oljkino namizno M. St. Angelo pol fino	61.— „ „ 64.—		
„ oljkino namizno M. St. Angelo fino	65.— „ „ 68.—		
„ oljkino namizno M. St. Angelo najfineje	70.— „ „ 72.—		
„ oljkino d' Aix	75.— „ „ 78.—		
„ bombažno ameriško najfineje očiščeno	40.50 „ „ 41.—		
„ bombažno ameriško navadno	37.— „ „ 37.50		
„ ribje hamburško 3 kronno origin. sod 170 Klg.	66.— „ „ —		
„ laneno	40.— „ „ —		

Sadje. — Tudi cene sadja jutranjih dežel (Levante) so pred tednom dnij, da si nijmo pričakovali, nagloma in močno poskočile, posebno óne grozdčev in rozin, za gld. 5.— do gld. 6.—, ker je pokupila letos Francoska v Levante izvanredno veliko sadja. Tukajšnje zaloge so razmeroma pičle, in ker blaga le malo pričakujemo, niti misliti nij, da se bodo cene znižale.

	100 Klg.		100 Klg.
Rožiči po kakovosti	po gl. 7.— do gl. 9.—		
Smokve Calamata v venčih	18.— „ „ 18.50		
Smokve pulijske v sodih	21.— „ „ 21.50		
Smokve smirniške v skatljicah Sultan Ia.	32.— „ „ 37.—		
Mandeljni sladki	110.— „ „ 118.—		
Pomeranče fine	5.50 „ „ 8.50		
Limone siciljske	6.— „ „ 8.50		
Rozine Sultan najfinejše (nove)	37.— „ „ 37.50		
Rozine Sultan fine (nove)	31.— „ „ 31.50		
Rozine Elemé (nove)	31.— „ „ 36.—		
Rozine Cismé	28.— „ „ 29.—		
Grozdje liparsko (novo)	36.— „ „ —		
Grozdje levante (novo)	25.50 „ „ 26.—		

Rižu — so cene še vedno stalne pa trdne; kakor sva rekla uže zadnjič, pričakuje se za gotovo, da bodo cene tudi tega blaga vsled slabe letine na Laškem in splošne druginje živeža kmalu poskočile. — Plačilo točno brez popusta.

	100 Klg.		100 Klg.
Riž italijanski slab	po gl. 20.— do gl. 20.50		
„ „ navaden	21.— „ „ 21.50		
„ „ srednjefin	22.— „ „ —		
„ „ fin	22.50 „ „ 23.—		
„ „ najfineji	24.— „ „ 24.50		
„ Rangoon Ia.	17.50 „ „ —		
„ „ Ia.	16.50 „ „ —		

Slanina in mast — sta se zadnji čas sem tudi jako podražili, kar se je uže naprej vedelo, — mast za gld. 5.— do gld. 6.— 100 Klg. Zavoljo pomanjkanja blaga na tukajšnjem trgu in še vedno rastočih cen na Angleškem, podražila se bode najbrže še slanina in mast. — Plačilo točno brez popusta.

	100 Klg.		100 Klg.
Slanina hrbtnec v orig. zabojih z znamenjem „Anchor“ z 10 do 12 kosi	po gl. 43.— do gl. 44.—		
Slanina hrbtnec v orig. zabojih z znamenjem „Squire“ z 11 do 13 kosi	41.— „ „ —		
Slanina hrbtnec v orig. zabojih z znamenjem „Squire“ z 14 do 16 kosi	39.— „ „ 40.—		
Mast svinjska angleška Baneroff Ia.	51.— „ „ —		

	100 Klg.		100 Klg.
Mast svinjska angleška Wilcox Ia.	po gl. 48.— do gl. 48.50		
Loj dalmatinski	39.— „ „ 40.—		
„ tržaški	40.— „ „ 41.—		

	100 Klg.		100 Klg.
Razno blago: Cimét (cassia lignea)	po gl. 68.— do gl. 70.—		
Nagljeve žbice Zanzibarske	220.— „ „ 230.—		
Poper (štupa) Singaporski	51.— „ „ 52.50		
Poper (štupa) Batavijski	45.— „ „ 46.—		
Piment Jamajski	66.— „ „ 67.—		
Votlenec (bimsstein)	5.— „ „ 9.—		
Kolofonij	6.— „ „ 10.—		
Kafra očiščena	165.— „ „ 180.—		

	100 Klg.		100 Klg.
Ribe slanike (häringe) Yarmouth	15.— „ „ 16.50		
Ribe polenovke (stockfisch) nove	29.— „ „ 36.—		
Oreški (macisnüsse) Ia. 1 Klg.	3.50 „ „ 4.50		
Rum Jamajski	1.30 „ „ 1.80		
Žveplo Sicilijansko mleto	8.— „ „ 9.—		
Žveplo Sicilijansko v kosih	6.50 „ „ 7.—		
Soda angleška kristal.	6.50 „ „ 7.—		
„ „ kalcin.	9.50 „ „ 11.50		
Mjilo Canea	33.— „ „ 45.—		
„ Candia	46.— „ „ 47.—		
„ Corfu	27.— „ „ 37.—		
Kadilno zrnje (weihrauch)	45.— „ „ 48.—		
Vino Ciprsko	po gl. 38.— do gl. 65.—		
„ Malaga	11.— „ „ 14.—		

Bičniki (gajzeljniki) tržaški Ia. dolgi gl. 50.— kratki gl. 32.—
Bičniki (gajzeljniki) tržaški IIa. dolgi „ 36.— „ 28.—
Bičniki (gajzeljniki) tržaški IIIa. dolgi „ 30.— „ 26.—
Bičniki (gajzeljniki) tržaški IVa. dolgi „ 26.— „ 22.—
Petrolej. — Ker se je ves petrolej v tukajšnjih zalogah in še plavajoči uže trdno prekupil, zahtevajo svojci zanj vedno više cene, ki se tudi rade plačujejo. Od našega zadnjega poročila sem zrastle so cene polagoma od gl. 9.75 do gl. 12.— in utegnejo v kratkem gl. 12.— preseči; mogoče, da dospejo cene meseca decembra celo do gl. 13.—

	100 Klg.		100 Klg.
Petrolej točne izvršbe	po gl. 11.75 do gl. 12.—		
„ v nakup za mesec december	11.50 „ „ —		
Domači pridelki. — S fižolom se je kupčevalo pred tednom še jako živahn, kar se je pa nekaj dnij sem uže poleglo. Po belem fižolu se vendar še vedno močno povprašuje in se dobro plačuje. Konoplje in prosa pomanjkuje in se oboje prav dobro plačuje. Po slivah se tudi vedno povprašuje, ali svojci v notranjem zahtevajo previsoke cene, kar ovira nakupovanje. — Z maslom je kupčija mlačna, kajti tukajšnje zaloge so polne, zahteve za izvažanje pa le redke. Orehi se iščejo. Kupčija s koruzo slabša; kupuje se podunavska za mesec december po gl. 8.50 do gl. 9.—, po kakovosti. S pšenico je tudi malo.			

	100 Klg.		100 Klg.
Prodaja se s skladišč: Fižol prepelčnik (novi)	po gl. 13.50 do gl. —		
„ bel	12.50 „ „ 13.—		
„ bohinjec	12.50 „ „ 13.—		
„ svetlordeči	12.— „ „ —		
„ kanarin	13.— „ „ —		
„ mešanec	8.50 „ „ 9.—		
Maslo Ia.	79.— „ „ 83.—		
Konoplje	20.— „ „ 23.—		
Prosó	11.50 „ „ 12.—		
Slive (okajene)	17.50 „ „ 80.—		
„ (neokajene)	20.— „ „ 21.—		

Cene se umejo v avstr. veljavi in pezi, pristo s skladišča ali z ladije, brez carine, brez odgovornosti za premembo cen, nevarščino in pomanjkanja mej vožnjo, proti točnemu plačilu v Trstu z 2% popusta ali pa na 3 mesečno menjico brez popusta.

Domače pridelke kupujeva proti gotovej plači, ali v zameno z drugim blagom, ali jih pa jemljeva tudi v razprodajo proti primernemu odškodovanju za stroške.

V Trstu 12. listopada 1879.

Milesić & Dolenc.

Dunajska borza 11. novembra. (Izvirno telegrafično poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gld.	30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	„	95
Zlata renta	80	„	40
1860 drž. posojilo	127	„	75
Akcije narodne banke	338	„	—
Kreditne akcije	269	„	75
London	116	„	25
Srebro	100	„	25
Napol.	92	„	9 1/2
C. kr. cekini	5	„	56
Državne marke	57	„	50

Češminovo lubje
(533—2) kupuje
A. C. PAPPRIION, Sillian, Tirolsko.
Ponudbe naj se tja pošiljajo.